

		Budapestre vonatkozó újságcikkek		Osztályozás	
		Szerző: <i>Philagyi Farkas</i>		Tárgy	358.4
Cím: <i>Elkészültek a világ legbiztosabb légtartalmi óvóhelyei</i>		Hely			
Forrás: <i>A Mai Nap</i>		Idő		"1939"	
<i>Sp.</i> (Hely)		1939 VII. 11. (Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)	
		Személy		Helvszám	

Elkészültek a világ legbiztosabb légtartalmi óvóhelyei

a budai Várhegy 60.000 éves tengermosta barlangjaiban

A csöndes Szentháromság-utca egyik oldalát ugyszólván teljesen elfoglalja az I. kerületi előljáróság ütött-kopott, egyemeletes öreg épülete. Az öreg épület alatt húzódik tizenkétméternyi mélységben *Budapest egyik legmodernebb légtartalmi óvóhelye*, amelyet közel egyeztetendei munka után most fejeztek be.

Bármilyen furcsán hangzik is, az emberiségnek már több ezer esztendeje óvóhelyül szolgáltak ezek a barlangok, amelyeket most csak modernizáltak. A megállapítások szerint a barlangok még 60—70.000 esztendővel ezelőtt keletkeztek, abban az időben, amikor a Nagy-Alföldön tenger hullámozott. A tenger hullámai a szálló évezredek alatt szorgalmas és csökönyös munkával a Várhegyet borító mésztufaanyagba a barlangok végtelen sorozatát vájták.

1932-ben indultak meg a barlangok feltárási munkálatai. Több egykoru tervrajz állott rendelkezésre, amelyek pontosan mutatták a barlangok irányát, a tárnák és lejárók helyét. A barlangok behálózák az egész Várhegyet és hosszúságuk a kereszt-

folyosókkal együtt meghaladja a tíz kilométert. Magasságuk 2—2 és félméter, de némelyik csupán másfélméter, úgyhogy csak legörnyedve lehet bennük járni. Az összekötő keresztfolyosók néhol még ennél is alacsonyabbak.

Séta a modern katakombákban

Érdig körülbelül husz barlangot sikerült szabaddá tenni, megtisztítani a törmelékektől, földtömegektől és csontmaradványoktól. Tíz barlang mint muzeális érdekesség szerepel, a többiekben pedig ezelőtt egy esztendővel megkezdték a légtartalmi óvóhelyek építését.

Gumitömítésű, légatlan, szürkére festett vasajtókon keresztül jutunk be a légtartalmi óvóhelyre. A vasajtón túl már egész más kép fogad, mint odakint, a göröngyös, likacsos mésztufafalak helyett cementfalak tükrözik vissza a villanylámpák fényét. Vasbeton erősítőoszlopok mutatják az emberi

kéz munkáját, itt már semmi sincs az öreg tengervizmosta barlangok 60.000 esztendő hangulatából.

Modern katakombák ezek, amelyek minden idők legbiztosabb óvóhelyét jelentik, hiszen mennyezetüket nyolcméteres szikla-réteg képezi, amelyen semmiféle bomba és semmiféle robbanás nem üthet át. Az áttörhetetlen sziklafal biztos menedéket nyújt a modern kor emberének, mint nyújtott már ezelőtt száz, kétszáz vagy ezer évvel az akkori üldözötteknek.

Török idők bujdosó magyarjainak »óvóhelyei«

Ezután visszatérünk az előcsarnokot képező barlangokba, amelyeket nem alakítottak át légtartalmi óvóhelyekké, hanem meghagyták őket eredeti mivoltukban. Két teremben egy-egy kut van, melyeknek fala római kéziszajtott téglából épült. Ebből arra lehetne következtetni, hogy a kutakat még a rómaiak építették, ez azonban nem biztos, mert egyéb a római korra való emléket nem találtak. Valószínűnek tartják, hogy a mai Tabán helyén lévő összedőlő római házak tégláiból készültek a kutak és mestereik valószínűleg a török idők menekült magyarjai voltak.

Ezt a feltevést megerősíti az is, hogy az egyik barlangban ugyancsak a török idők-ből származó emberi csontokat találtak. Valószínű, hogy akkoriban igen sok magyar menekült élt a barlangokban, amelyeknek összeköttetése lehetett különböző, az ország távolabbi részeibe vezető titkos folyosókkal is. Ez a barlang nyilván temető volt, mert itt közel száz majdnem épségben megmaradt csontvázat találtak.

Igen érdekes, hogy a barlangok hőmérséklete mindössze 9—10 Celsius-fok most is, amikor odakint 30 fokos hőség van. De mint értesülök, télen se megy lejjebb a hőmérséklet, legfeljebb egy-két fokkal, bármilyen hideg is az időjárás.

Néhány barlangból hosszú meredek lépcsők vezetnek a fölöttük elterülő házak pincéibe, ezek a lejáratok azonban most legnagyobb részben be vannak falazva. Az előljárósági épületen kívül feljárt vezet a Szentháromság-utca 4., 5. és 7. számú házak pincéibe — ez utóbbi a híres Fehérgalambvendéglő háza — valamint a Szentháromság-

utca 11-be és a 9-be, amelyben az öreg Ruszwurm-cukrázda van.

Amikor a Várhegy még csak sziget volt a tengerben

A hűvös, sötét és bajlóslatu barlangokból végtelen lépcsősoron jutunk újra fel az előljáróság tulajdonképpeni pincéjébe, amelyet muzeumnak rendeztek be. Nagyrészt a barlangokban talált emberi és állati csontmaradványokat, edénytörmelékeket és más anyagot állítják ki ebben a muzeumban. Árpádkorabeli edénytörmelékek is vannak itt, valószínű tehát, hogy ezer esztendővel ezelőtt is éltek itt emberek. Néhány mammut-csont: zápfogak, darabonként legalább egy kiló súlyban, egy mammut alsólábszárcsont; hossza egy méter, súlya olyan nehéz, hogy alig lehet felemelni. Ezekon kívül számtalan régi lelet van még a muzeumban, ezeknek egy részét azonban máshonnan gyűjtötték össze.

A falon pedig érdekes táblák tüntetik fel a *Várhegy keletkezését* a legrégebbi időktől kezdve. Az első táblán a Várhegy még mindössze *kis szigetet képez a tengerben*, a másodikon már kiemelkedő hegy, két hatalmas folyó között; *az egyik a Duna, a másik pedig az Ördögárok*. Az Ördögárok ugyanis akkor még ugyanolyan hatalmas folyó volt, mint a Duna. *A mai Vérmező helyén hatalmas tó volt még akkor*, amelynek partjain vidáman éltek világukat a mammut, az orrszarvu, a viziló és a kardfogu tigris. Misem természetesebb, minthogy ha menedéket kerestek ezek az állatok valami fenyegető veszedelem elől, a Várhegy hatalmas természetalkotta barlangjaiban huzódtak meg.

De találtak *ősemberi maradványokat* is a barlangokban, különösen az alacsonyabb melléktárnákban, ahol az ember el tudott bujni, de ahová üldözői nem tudták követni.

60.000 esztendővel ezelőtt mosták ki a tenger habjai a barlangok végtelen sorozatát, amelyek később az üldözött emberek és állatok legbiztosabb menedékét képezték. Ugylátszik az időben minden visszatér és ma 1939-ben ismét sor kerülhet arra, hogy a barlangokba bujlik az üldözött ember. Ma azonban már *légoltalmi óvóhelynek* hívják őket...

Szilágyi István.